

Overblik over de centrale, nationale og EU-retlige retskilder på affaldsområdet

Overblik over affaldsjuraen

- Det retlige hierarki på affaldsområdet:
- EU-traktaten (Lissabon)
- Affaldsdirektivet m.fl.
- Forordningen om overførsel af affald (Basel-konventionen)
- Miljøbeskyttelsesloven
- Affaldsbekendtgørelsen m.fl.
- *Retspraksis:*
 - *Domme*
 - *Ankestyrelsens (Statsforvaltningen) udtalelser/afgørelser*
 - *Miljøstyrelsens vejledende udtalelser*
- De kommunale affaldsregulativer

EU-traktaten

Lissabontraktatens artikel 191 fastlægger de overordnede rammer for EU's miljøpolitik, og det er samtidig den retlige ramme, som EU-domstolen anvender, når den skal fortolke direktivernes formål og anvendelse, herunder medlemsstaternes implementering

Art. 191, stk. 2:

- Unionens politik på miljøområdet tager sigte på et højt beskyttelsesniveau under hensyntagen til de forskelligartede forhold, der gør sig gældende i de forskellige områder i Unionen. Den bygger på
 - forsigtighedsprincippet og
 - princippet om, at forureneren betaler.

Affaldsdirektivet

Affaldsdirektivet er det generelle overordnede direktiv – a la miljøbeskyttelsesloven i Danmark – som fastlægger de almindelige principper for affaldshåndteringen i den Europæiske Union.

Affaldsdirektivet indfører bl.a. en lang række definitioner, jf. artikel 3.

Affaldsdirektivet indfører affaldshierarkiet, som er normerende for prioriteringen i lovgivningen og politikken, jf. artikel 4.

Affaldsdirektivet fastlægger, hvornår affald kan klassificeres som nyttiggørelse eller bortskaffelse, hvilket har afgørende betydning for mulighederne for at importere eller eksportere affald, jf. bilag I og II

Affaldsdirektivet

Affaldsdirektivet fastslår principperne om tilstrækkelig egenkapacitet og nærhed, jf. artikel 16

- Principperne tager sigte på, at der lokalt, nationalt og på EU-niveau etableres tilstrækkelig affaldshåndteringskapacitet, hvorved man søger miljøproblemet håndteret ved så tæt på kilden som muligt, og fællesskabet bliver samlet i stand til selv at håndtere sine miljøproblemer
- Eksempelvis er der mulighed for at vedtage forbud mod import/eksport af affald til bortskaffelse

Affaldsdirektivet

Affaldsdirektivet stiller krav om national affaldshåndteringsplan, jf. artikel 28

Affaldsdirektivet stiller krav om affaldsforebyggelsesprogrammer, jf. artikel 29

Affaldsdirektivet stiller krav om effektiv håndhævelse, jf. artikel 36

Affaldsdirektivet

Centrale definitioner og bestemmelser:

- Art. 3, nr. 1 (affaldsbek. §2, stk. 1):

- ”affald: ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med”

- Art. 3, nr. 5 (affaldbek. §3, nr. 6):

- ”affaldsproducent: enhver, hvis aktivitet frembringer affald (den oprindelige affaldsproducent), eller enhver, der foretager en forbehandling, blanding eller andet, som medfører en ændring af dette affalds karakter eller sammensætning”

- Art. 3, nr. 9 (affaldsbek. §3, nr. 33):

- ”affaldshåndtering: indsamling, transport, nyttiggørelse (herunder sortering) og bortskaffelse af affald, herunder tilsyn i forbindelse hermed, og efterbehandling af deponeringsanlæg samt forhandleres og mægleres virksomhed”

Affaldsdirektivet

Affaldshierarkiet

• Art. 4, stk. 1 (affaldsbek. §12, stk. 1 og mbl. §6b):

- ”Følgende affaldshierarki skal tjene som en prioritetsrækkefølge for lovgivning og politikker om affaldsforebyggelse-og håndtering:

• A) forebyggelse

• B) forberedelse med henblik på genbrug

• C) genanvendelse

• D) anden nyttiggørelse, f.eks. energiudnyttelse, og

• E) bortskaffelse.

Affaldsdirektivet

Nyttiggørelse vs. Bortskaffelse

- Bilag I opregner bortskaffelsesoperationerne
- Bilag II opregner nyttiggørelsesoperationerne

-EU-domstolen har slået fast, at bilagene ikke er en udtømmende opregning af de mulige bortskaffelses-henholdsvis nyttiggørelsesoperationer

- Sondringen har stor betydning i forhold til navnlig overførsel af affald samt kravene til miljøgodkendelse

Øvrige direktiver af relevans for affaldsområdet

Deponeringsdirektivet

Produktansvarsdirektiverne (WEEE, ELV, batterier)

Emballagedirektivet

Transportforordningen

Forordningen om overførsel af affald tager bl.a. sigte på at implementere den såkaldte Basel-konvention

- Basel-konventionen handler om kontrol med grænseoverskridende overførsel af farligt affald og bortskaffelse heraf

Forordningen tager sigte på at kontrollere og begrænse sådanne overførsler

Forordningen indfører et totalharmoniseret regime for overførsel af affald til og fra unionen samt mellem medlemslandene i unionen.

Der indføres forskellige procedurer for overførsel af affald, som afhænger af affaldets klassificering

Det grundlæggende princip er, at der skal være styr på det affald, som kan udgøre et reelt og alvorligt miljøproblem, hvis det ikke håndteres på miljømæssig forsvarlig vis

Miljøbeskyttelsesloven

Kap. 5 omhandler affaldshåndteringen inde på ejendommen/virksomheden og de vilkår herom, som fastsættes i miljøgodkendelsen

Kap. 6 omhandler affaldshåndteringen efter, at affaldet har forladt ejendommen, hvor den er frembragt

”Generalklausulen” findes i miljøbeskyttelseslovens §43:

• *”Enhver, der frembringer, opbevarer, sorterer eller håndterer affald, er ansvarlig for, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.”*

-Udtryk for en implementering af forureneren betaler-princippet, jf. forarbejderne

-Vag og elastisk lovbestemmelse, men strafbelagt!

§46:

• *”Myndighederne kan meddele påbud eller forbud med henblik på at forebygge og sikre, at affald opbevares og håndteres på forsvarlig måde.”*

Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelsesloven indeholder herudover i forhold til affald primært sektorregulering

Dvs. bemyndigelser til miljøministeren til at fastsætte rammerne for affaldshåndteringen, herunder regler om:

- De kommunale ordninger, regulativer og benyttelsespligten
- Registre over affald, transportører, affaldsbehandlere m.v.
- Kommunale behandlingsanlæg for genanvendeligt erhvervsaffald
- Kompetencefordeling mellem stat og kommune ved klassificering af skibe mv.

Miljøbeskyttelsesloven

Der er dog en vis direkte regulering:

- §47 fastsætter krav om kommunale affaldsplaner
- §46c fastsætter krav om national affaldsplan
- §50 fastsætter krav om, at nye deponeringsanlæg ejes af offentlige myndigheder

Affaldsbekendtgørelsen

Det er en slags rammebekendtgørelse, som omfatter alt det affald, som ikke er omfattet af specialregulering som WEEE, ELV, batterier, emballage, restproduktbekendtgørelsen m.v.

Implementerer store dele af affaldsdirektivet, herunder definitionerne og forureneren betaler-princippet

Fastlægger den materielle ramme for den kommunale affaldshåndtering og regulerer det kildesorterede erhvervsaffald til materialenyttiggørelse

- Klassificering
- Affaldsplaner
- Regulativer, herunder specifikke krav til visse ordninger
- Krav om kildesortering

Implementering af affaldshierarkiet som eksempel

Affaldsdirektivet art. 4 for medlemslandene

Miljøbeskyttelsesloven §6b for landet

Miljøbeskyttelsesloven §50e for forebyggelse

Affaldsbekendtgørelsen §12 for kommunerne

Bemærk at forebyggelse er fraværende i §12, da forebyggelse netop forebygger at noget bliver til affald

Affaldsbekendtgørelsen §§64-69 for virksomhederne

Deling af affaldsbekendtgørelsen

Dele af affaldsområdet blev ressortoverført fra Miljø- og Fødevareministeriet til Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet den 28. juni 2015

Ansvar for affaldsbekendtgørelsen delt mellem de to ministerier.

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet har herefter haft ansvaret for de ressortoverførte bestemmelser, mens Miljø- og Fødevareministeriet har ansvaret for de resterende bestemmelser.

Som følge af ressortoverførslen skal affaldsbekendtgørelsen opdeles i to nye bekendtgørelser – én bekendtgørelse for hvert ressortområde.

Miljø- og Fødevareministeriet fortsætter med navnet "Bekendtgørelse om affald", mens Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets nye bekendtgørelse hedder "Bekendtgørelse om affaldsregulativer, -gebyrer og -aktører m.v."

Der er udelukkende tale om en opdeling af affaldsbekendtgørelsen i to nye bekendtgørelser, og der sker ikke materielle ændringer i bekendtgørelserne. Bekendtgørelserne skal træde i kraft den 1. januar 2019.